

Miroslav Krleža

U zamišljenoj anketi o najvećem hrvatskom piscu svih vremena jedno će se ime sigurno pojaviti: Miroslav Krleža.

Teško je o životu i djelu Miroslava Krleže napisati kratki tekst. Stoga sam se odlučio ovdje prenijeti bilješku o piscu s jedne od mnogih internetskih stranica posvećenih lektiri, u kojoj su djela Miroslava Krleže obvezne stavke.

Miroslav Krleža (1893. – 1981.), jedan je od najznačajnijih pisaca 20. st. u Hrvatskoj i Europi. Poslije završene niže gimnazije u Zagrebu je prekinuo vojni studij u peštanskoj vojnoj akademiji Ludoviceum. Od pojave Oktobar-

ske revolucije angažira se dosljedno na strani radničkog pokreta ocjenjujući rusku revoluciju kao "signal svjetionika nad brodolomom međunarodne situacije". U literaturi se javlja 1914. godine i prve knjige stihova objavljene su mu tijekom prvog svjetskog rata: Pan (1917.) i Tri simfonije (1917.). Pjesnik, romanopisac, novelist, dramatičar i esejist, surađivao je u brojnim časopisima i listovima te je sam pokrenuo četiri književne revije: Plamen (1919.), Književna republika (1923.-1927.), Danas (1934.), Pečat (1939. – 1940.). Od 1950. god. na čelu je Leksikografskog zavoda, današnjeg Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža, koji sam pokreće i rukovodi radom na izdavanju enciklopedija. Na toj funkciji i umire, 1981. godine. Godine 1967. potpisuje "Deklaraciju o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika" što je dovelo do njegove ostavke u Centralnom komitetu SKH nakon jugokomunističke hajke na "nacionalizam" izražen, navodno, u tom dokumentu. U doba Hrvatskoga proljeća simpatizirao je zahtjeve proljećara, no kasnije se povukao. U vrijeme kad se domaća literatura guši u formalističkoj igri i nekritičkom oponašanju nekih modernističkih uzora, Krleža se javlja kao pisac "nov po izrazu kojim kazuje svoja djela, kao i po koncepciji kako ih razmišlja, nov u formi kao i

usadržaju". Pjesnik bogate imaginacije dao je sugestivne slike bolesti, rata, jeseni i predvečerja, ali i akorde koji zrače optimizmom i povjerenjem u sutrašnjicu. U proznom djelu Krleža je dao kompleksnu sliku našeg društva, nervozne i nadarene pojedince fascinirane tajnovitošću ljepote. Krleža je obuhvatio mnoge literarne fenomene ovog stoljeća dajući pregnantne portrete ljudi,

a ujedno je naslikao jednu čitavu galeriju velikih ličnjaka, učenjaka, umjetnika starog i novog doba. Za Krležino djelo karakteristično je veliko bogatstvo motiva te takav unutarnji sklad koji sugerira "da svaka nova knjiga ovog umjetnika znači

samo jedan odlomak njegova djela kao cjeline".

Od mnoštva djela teško je izdvojiti samo nekoliko, jer većina su remekdjela hrvatskog jezika i književnosti. No, tko nije čuo za njegove romane „Povratak Filipa Latinovića“, „Na rubu pameti“, „Banket u Blitvi“ i „Zastave“, za njegove drame „Kraljevo“, „Kristofor Kolumbo“, „Michelangelo Buonarroti“, „Golgota“, „Vučjak“, „U agoniji“, „Gospoda Glembajevi“, „Leda“, „Aretej“ i „Saloma“, za zbirku pripovijesti „Hrvatski bog Mars“, za njegove polemičke eseje „Dijalektički antibarbarus“ i „Moj obračun s njima“, ako ih već nije i pročitao. No, nekako je svu domaću slavu širih čitateljskih masa stekao pjesnički kompendijem „Balade Petrice Kerempuha“. Specifična forma i tema „Balada Petrica Kerempuha“ su doprinijele i Krležinoj međunarodnoj slavi: stoga ne čudi da je jedan od najvećih svjetskih pretražitelja Google na svojoj naslovnoj stranici 7. srpnja 2011. godine, na Krležin rođendan, iskoristio motiv Petrice Kerempuha!

Miroslav Krleža je rođen u Zagrebu 7. srpnja 1893., a umro je, također u Zagrebu, 29. prosinca 1981. Dakle, uskoro će 30. obljetnica smrti i 120. obljetnica rođenja, pa će biti prilike da se Krležino skromno pojavljivanje u filateliji poveća.

Željko Stefanović

